

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

POS DRU 2007-2013 - Axa prioritară 1: „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție: 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: “Comunicare pentru dezvoltarea durabilă”

COD PROIECT: 39631

Lobby – modul de curs

Andreea Răceanu

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

CUPRINS

1. Lobby – conceptualizare și premise
2. Democrație și lobby
3. Modele de comunicare în spațiul public
4. Politici publice
5. Stakeholderii și puterea lor
6. Activitatea de lobby – de la conceptualizare la eficientizare
7. Practica activității de lobby
8. Lobby – modele internaționale și realități românești

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

TEMA 1

CONCEPTUALIZARE ȘI PREMISE

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 1 : Conceptualizare și premise

Termeni și semnificații

• Stakeholderi și public (uri)• Politici publice• Grupuri de interese• Decidenți• Comunicare• Interes public / interes privat• Guvernare transparentă• Democrație participativă• Reputație și încredere	• Advocacy• Relații publice• Public affairs• Negociere• Mediere• Responsabilitate socială• Dialog civic; dialog social
• Grupuri de presiune• Trafic de influență	• Manipulare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 1 : Conceptualizare și premise

Specificul activității de lobby

- ✓ ***Proces transparent,***
 - ✓ asumat **public**
 - ✓ de ***grupuri de interese***
 - ✓ ***legitime***

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 1 : Conceptualizare și premise

Specificul activității de lobby

- Reprezentarea **intereselor private** în mod ***transparent*** în fața ***decidenților***, pentru convingerea acestora să ia măsuri favorabile lor (Godwin et all)
- procesul prin care se încearcă **influențarea** guvernului și a instituțiilor sale prin influențarea **agendei politicilor publice**; este, de asemenea, desigur, **arta persuadării politice**". (Zetter,3)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 1 : Conceptualizare și premise

Specificul activității de lobby

- Activitatea de lobby –
 - instrument util într-o societate democratică;
 - instrument al ***democrației participative***

*** *Discuții*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

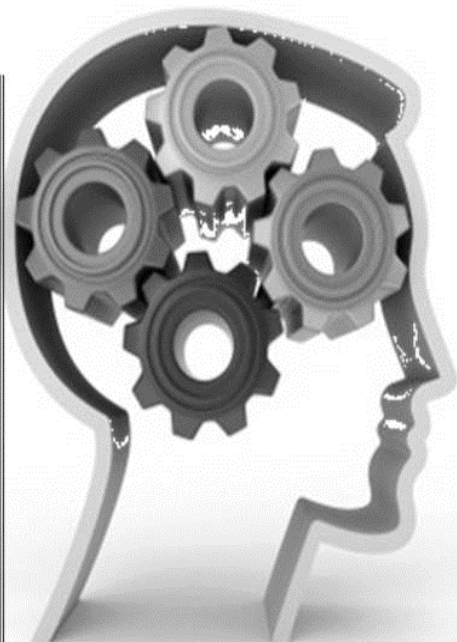
Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Exercițiu

Fumatul

în spații publice

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

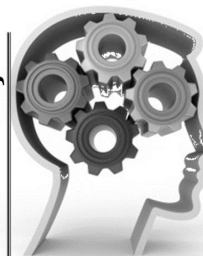
Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Exercițiu

Fumatul în spații publice

- Legea nr. 349/2002 – interzicerea fumatului în locuri publice
- OUG 13/2003
 - Amenda 100-500 ron
 - Permis în condiții speciale
 - Amenda 250-1000 ron
- Statistici:
 - 1 din 4 români (peste 15 ani) e fumător
 - 24% fumeaza zilnic
 - 35% dintre bărbați și 14% dintre femei

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 1 : Conceptualizare și premise

Lobby - premise

- Arta comunicării
- Abilități de persuasiune
- Putere și tehnici de negociere
- Diplomație
- Anticipare și comportament proactiv
- Abilități de pledoarie și retorică
- Rețea de relații

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 1 : Conceptualizare și premise

Federalist no.10

- *Federalist Papers, 1787*
 - 85 articole și eseuri, New York
 - James Madison, Alexander Hamilton și John Jay
 - Constituția Statelor Unite (document necesar)
- Federalist no 10
 - J.Madison, *părintele Constituției*
 - Importanța reglementării guvernământului
 - democrația directă și democrația reprezentativă
 - facțiunile și interesele lor; riscurile asupra interesului comun

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

TEMA 2

DEMOCRAȚIE ȘI LOBBY

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 2: Democrație și lobby

Democrația – principii, valori, limite

- *demos* – popor și *kratos* – putere
- Egalitate, drepturi, responsabilitate
- Atena lui Pericle – *democrația directă*
- Democrație politică / democrație economică
 - Democrația capitalistă
 - A treia cale

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 2: Democrație și lobby

Modele democratice

- *democrația directă*
- *democrația reprezentativă*
- *democrația participativă*
- *democrația deliberativă*
- *e-democracy*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

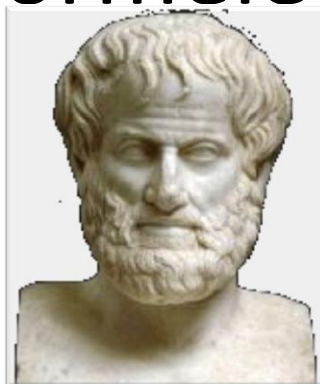
MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 2: Democrație și lobby

Binele comun și legitimitatea guvernării

- Platon și Academia din Atena
 - Idee și idei, state și Stat
 - Forme de guvernare
- Aristotel și formele de guvernare
 - Pure
 - Impure

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 2: Democrație și lobby

Binele comun și dușmanii democrației

- Libertatea și sensurile ei
- Partidul-stat
- „Majoritatea” – conotații, denotații și implicații
- Calculul consensului și necesitatea reglementărilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 2: Democrație și lobby

Pluralismul - Fundamente teoretice

- Tradiția engleză:
 - statul ca actor social și pericolul tiraniei
- Tradiția americană:
 - Spațiul politic ca arenă a competiției intereselor și importanța balanței de puteri; rolul elitelor politice; autocrațiile, oligarhiile și poliarhiile

Tocqueville, Laski, Figgs

Bentley, Lippmann, Truman, Dahl, Lipset, Lindblom

R.Michels, G.Mosca, V.Pareto

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

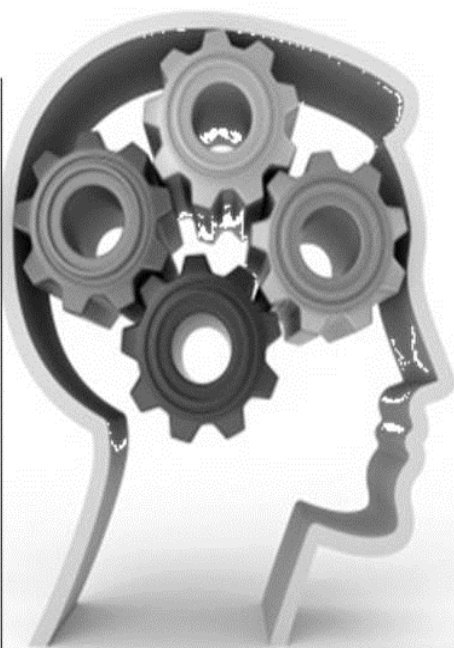
Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Exercițiu

Decizia majorității *– avantaje și riscuri*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 2: Democrație și lobby

Tirania majorității ?

- Grecia antică – oglocrație (puterea gloatei)
 - John Adams, 1788
 - Alexis de Tocqueville, (*Democracy in America*, 1835)
 - John Stuart Mill, (*On Liberty*, 1859)
-
- Critică: Mancur Olson, (*The Logic of collective action*, 1965) – grupurile mici, posibile avantaje majore și putere de influență (lobby)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 2: Democrație și lobby

Pluralism și lobby

Contra Lobby

- Influențarea deciziei politice în favoarea ***intereselor particulare*** și ***în detrimentul interesului public*** (al majorității)

Pro Lobby

- Riscurile tiraniei majorității și ***drepturile minorității***
- Binele public – sinteză a ***intereselor particulare***
- ***Democrația participativă***

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

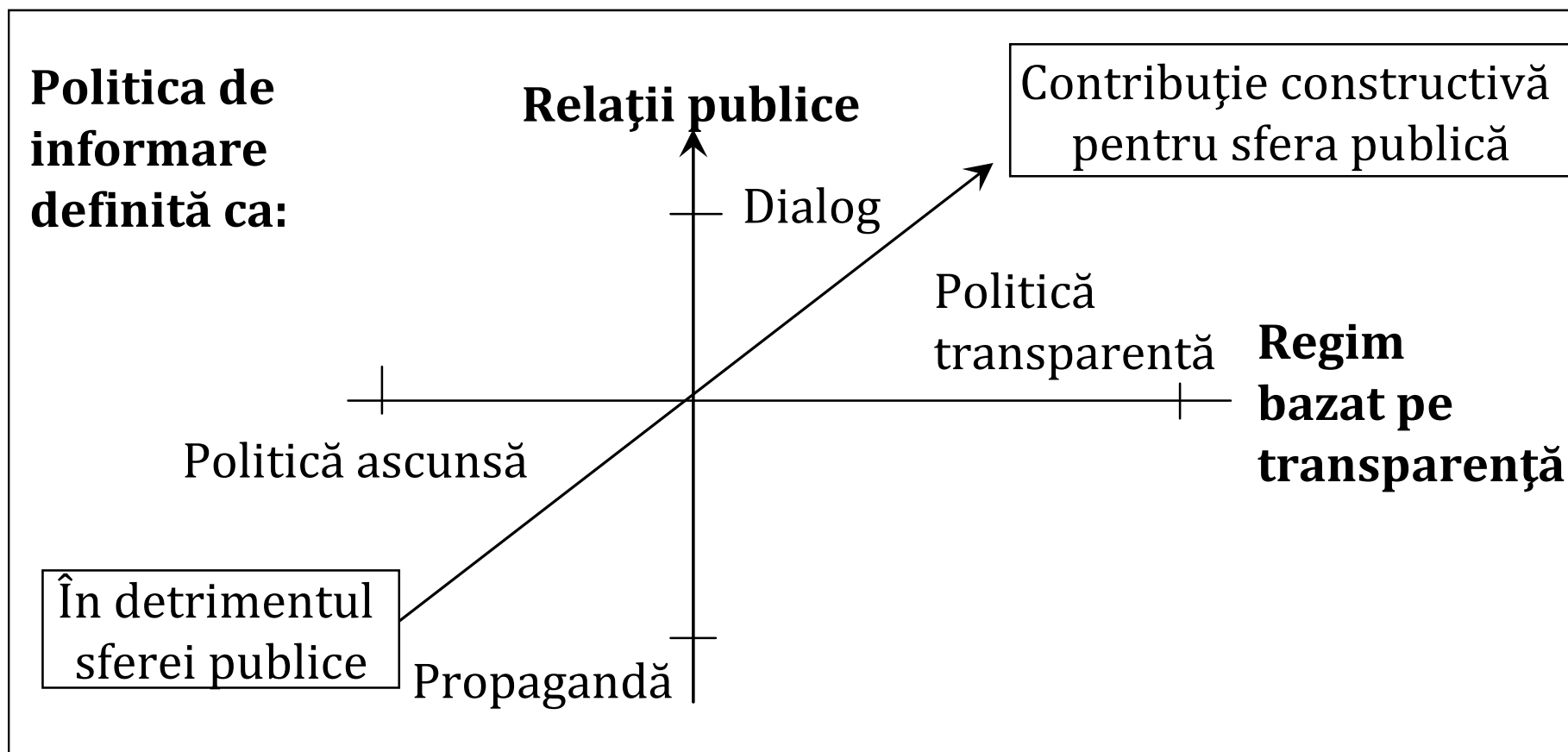

TEMA 3

MODELE DE COMUNICARE ÎN SPAȚIUL PUBLIC

Tema 3: Modele de comunicare în spațiul public

Comunicare etică vs propagandă

Informarea publică – transparență vs. propagandă
Adaptare după Brüggemann, 2010, p.7

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

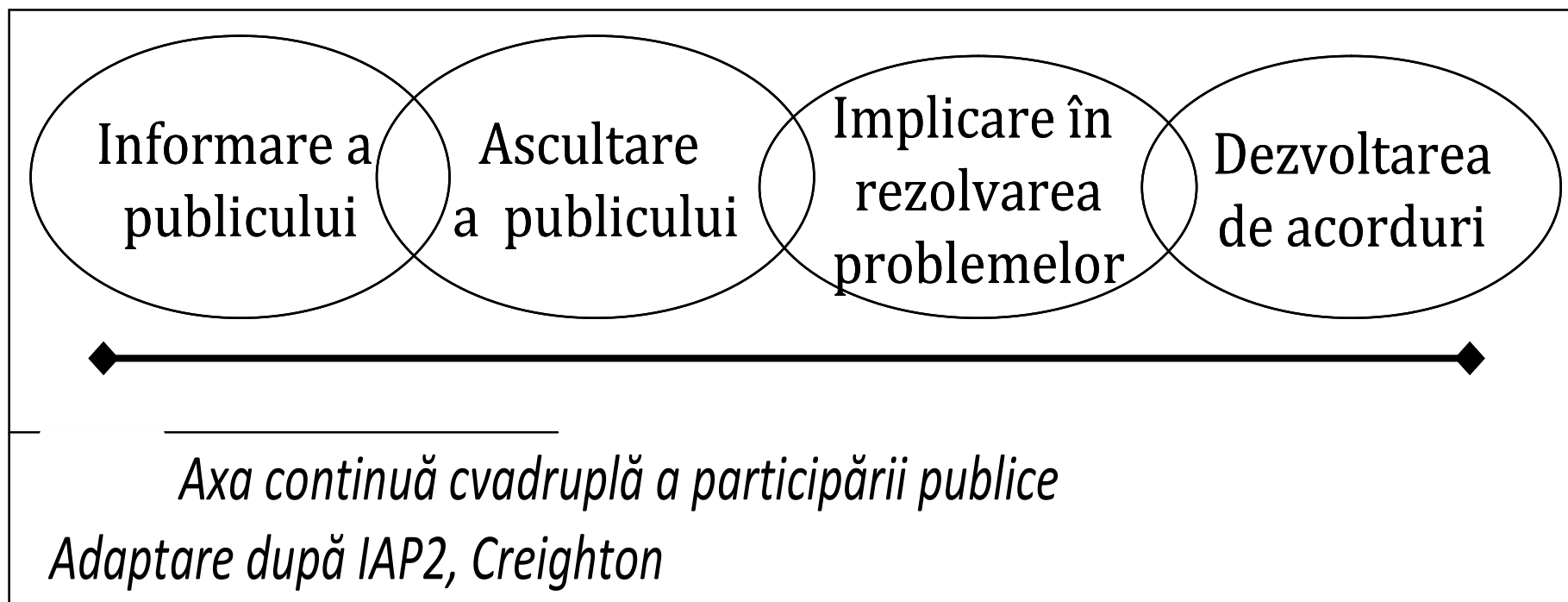

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 3: Modele de comunicare în spațiul public

Comunicarea cu cetățenii privind problemele de interes public

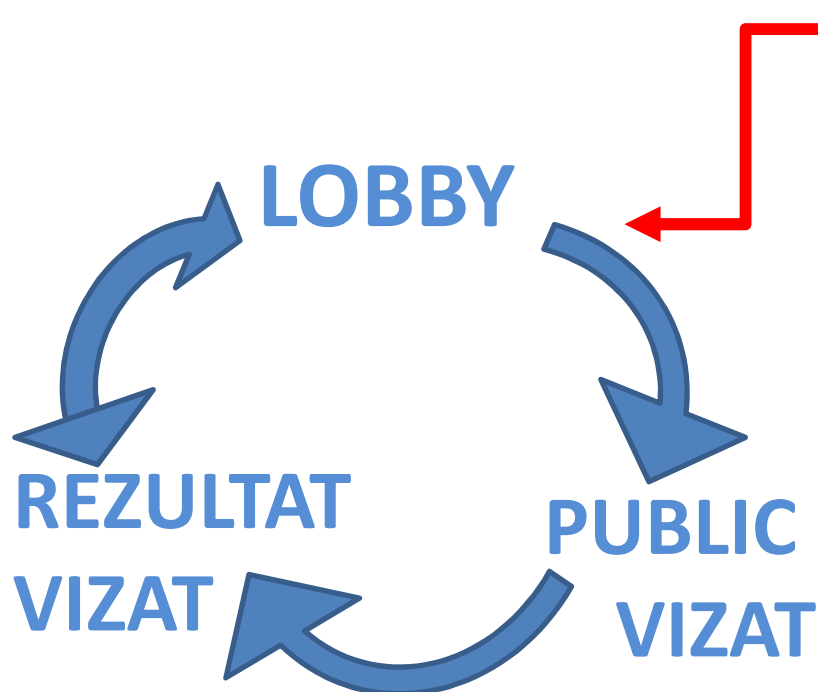

Tema 3: Modele de comunicare în spațiul public

Comunicare strategică

Premise:

- Foarte bună **cunoaștere** (a subiectului și a publicului, a modului de raportare a publicului față de subiect)
- Comunicare **planificată**
- Comunicare **coordonată**
- **Asocieri pozitive de imagine**
- **Purtători de mesaj** aleși eficient
- Valorificarea și potențarea **resurselor de credibilitate și încredere**
- **Rețele de relații**
- Dezvoltarea de **relații durabile**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 3: Modele de comunicare în spațiul public

Comunicare eficientă

- Comunicare **profesionistă** și **persuasivă**
- **Targetarea** publicului relevant și adaptarea mesajului la interesele și specificul acestuia
- **Mesaj unitar și coordonat**
- **Mesaj distinctiv**
- **Verificare a mesajului** înainte de a fi transmis
- Folosirea **canalelor potrivite**
- Adaptare la **agenda publică și politică** și la calendarul altor teme de interes pentru publicul vizat
- **Evaluare constantă**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

TEMA 4

POLITICI PUBLICE

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 4: Politici publice

Agende, probleme, priorități

- agenda politică și interesul public
- agenda publică și mentalul colectiv
- agenda media și actualitatea
- agenda grupurilor de interese și interesul privat

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 4: Politici publice

Tipuri de bunuri și interesele asociate lor

	exclusivitate	non - exclusivitate
rivalitate	Bun privat <i>locuința, bunurile personale</i>	Bun mixt (comun) <i>drumuri aglomerate, parcări publice aglomerate</i>
non – rivalitate	Bun mixt (vămuit) <i>drumuri libere cu taxă, locuri neocupate la evenimente speciale</i>	Bun public <i>Curățenia publică, siguranța națională</i>

Exclusivitate – poți limita folosirea de către altcineva a acelui bun (doar dacă...)

Rivalitate – disponibilitatea bunului scade odată cu consumul (dacă cineva consumă acel bun, el nu poate fi consumat și de altcineva în același mod/în aceeași cantitate/în același moment)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

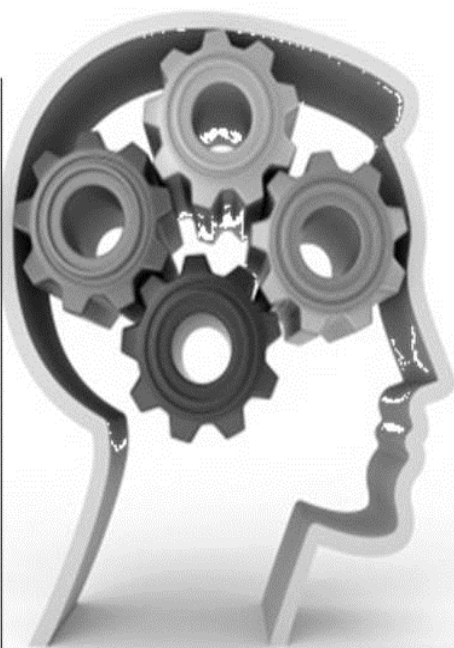
Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

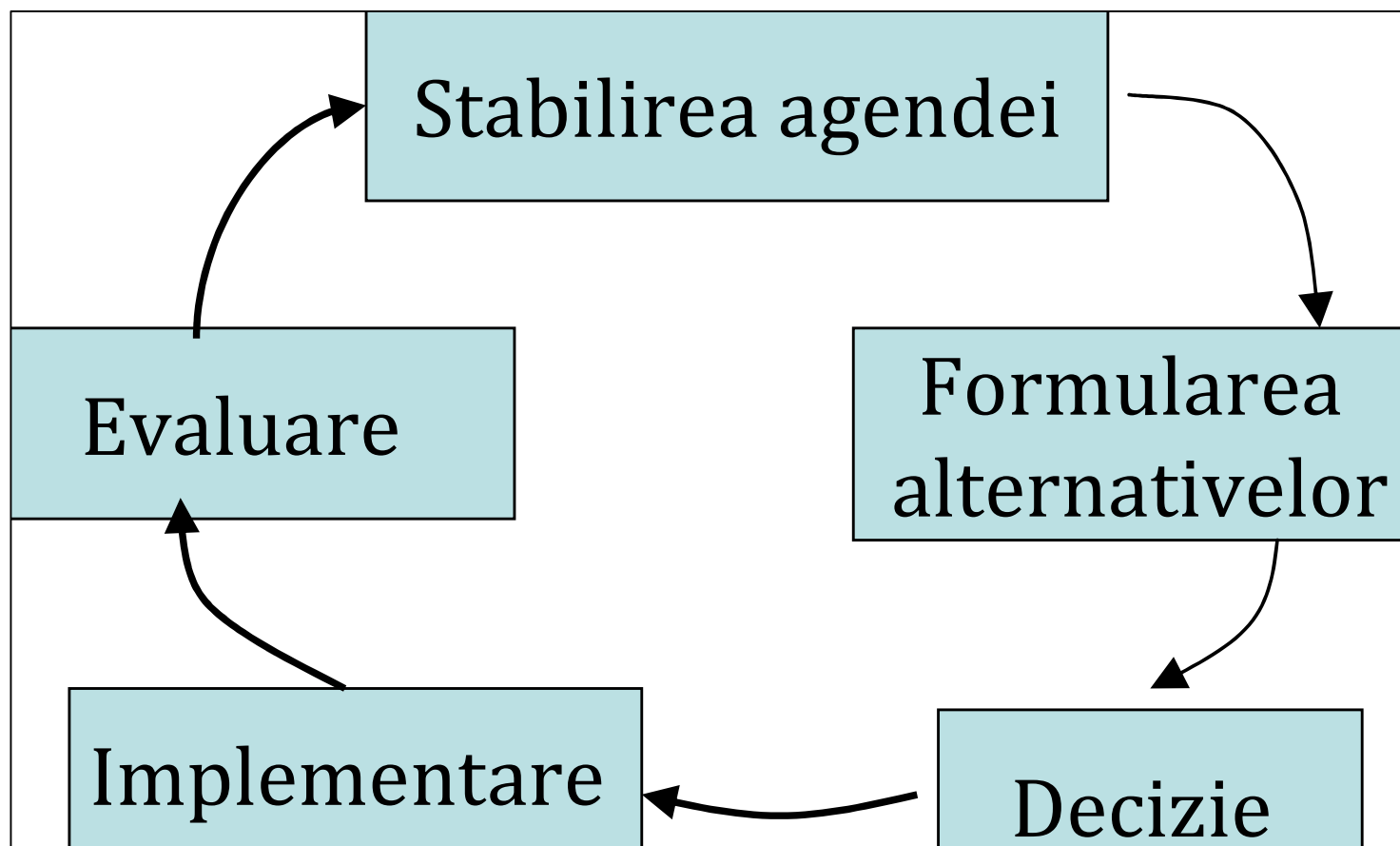
Exercițiu

Tipuri de bunuri

Tema 4: Politici publice

Ciclul politicilor publice

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 4: Politici publice

Procesul de înfăptuire a politicilor publice în România

- *H.G. 561/ 10 mai 2009*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

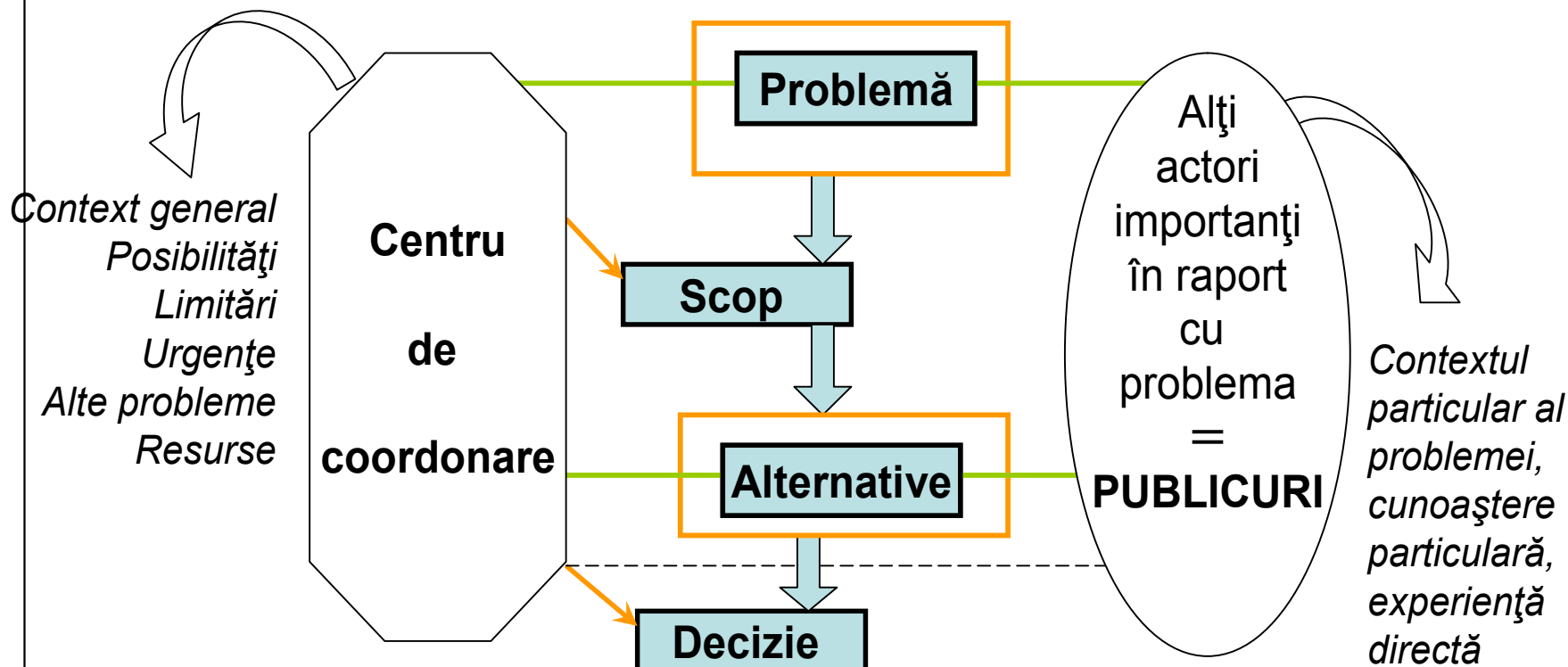

Tema 4: Politici publice

Modele de decizie în politicile publice

- Modelul rațional clasic – un *ideal tip*
- Modelul raționalității limitate
 - *H.Simon*
- Modelul incremental
 - *Ch. Lindblom*
- Modelul coșului de gunoi
 - *Cohen, March, Olsen*
- Modelul șirurilor multiple
 - *Kingdon*
 - *Zahariadis*

Modelul satisficient de luare a deciziilor în politicile publice

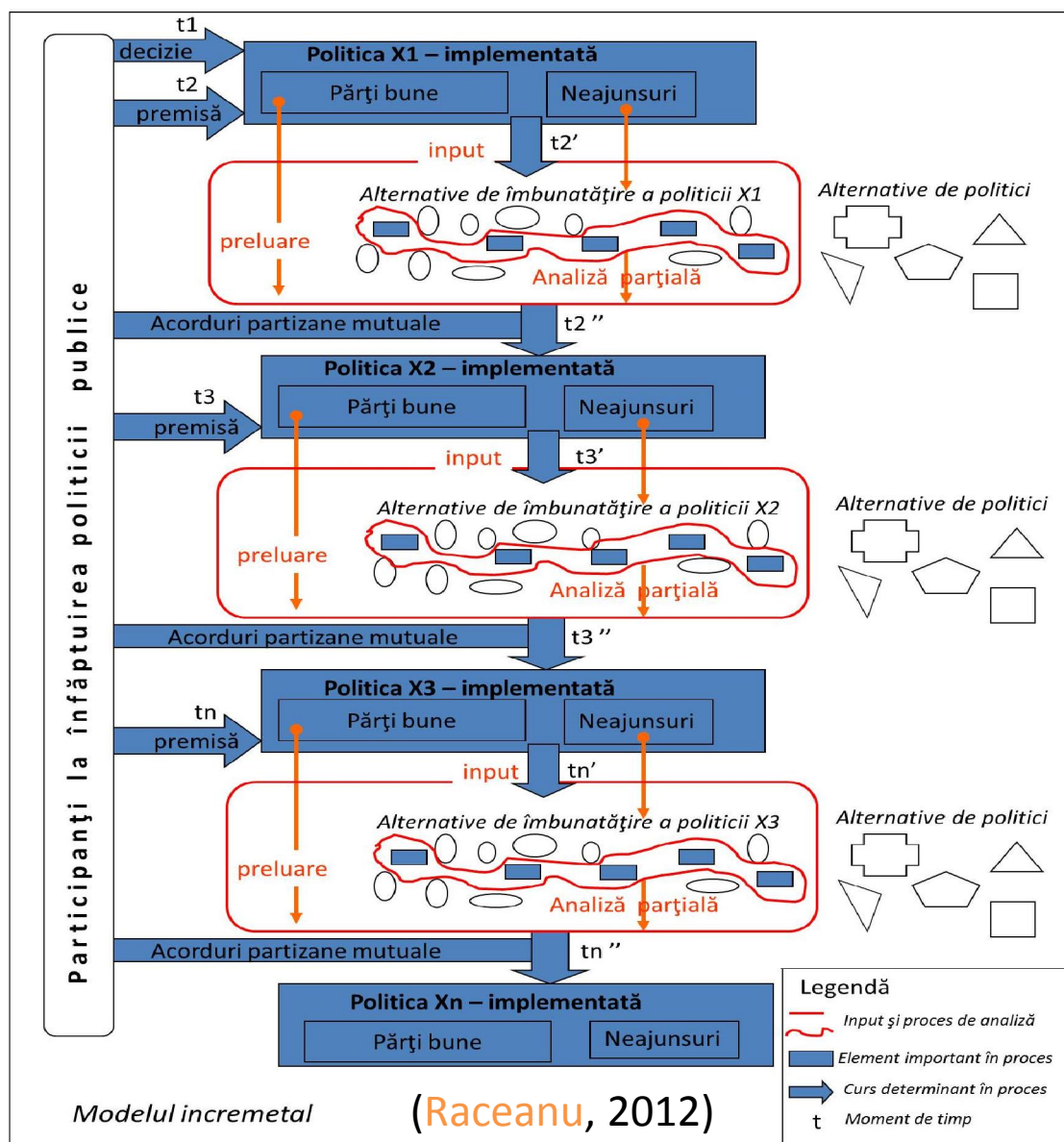
Premise ale modelului rațional limitat:

acțiune rațională, planificată și organizată, după un plan bine stabilit, cu o bună coordonare, fundamentată pe o cunoaștere cât mai largă și pe competențe înalte de analiză, predicție și evaluare.

Legenda

- Input și sau proces de analiză
- Inițiativă
- Curs determinant în proces
- - - Acțiune posibilă

(Răceanu, 2012)

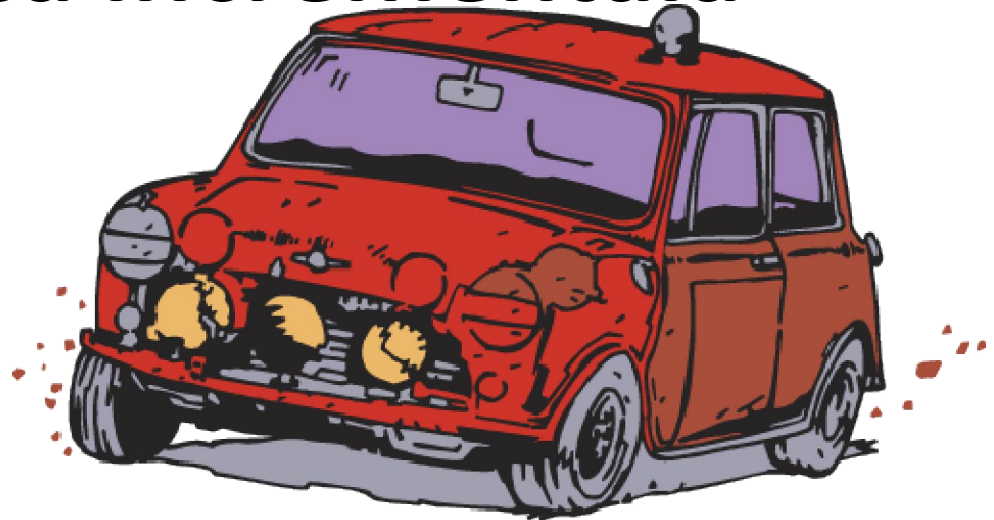

**Modelul incremental
de luare a deciziilor
în politicile publice**

exemplu

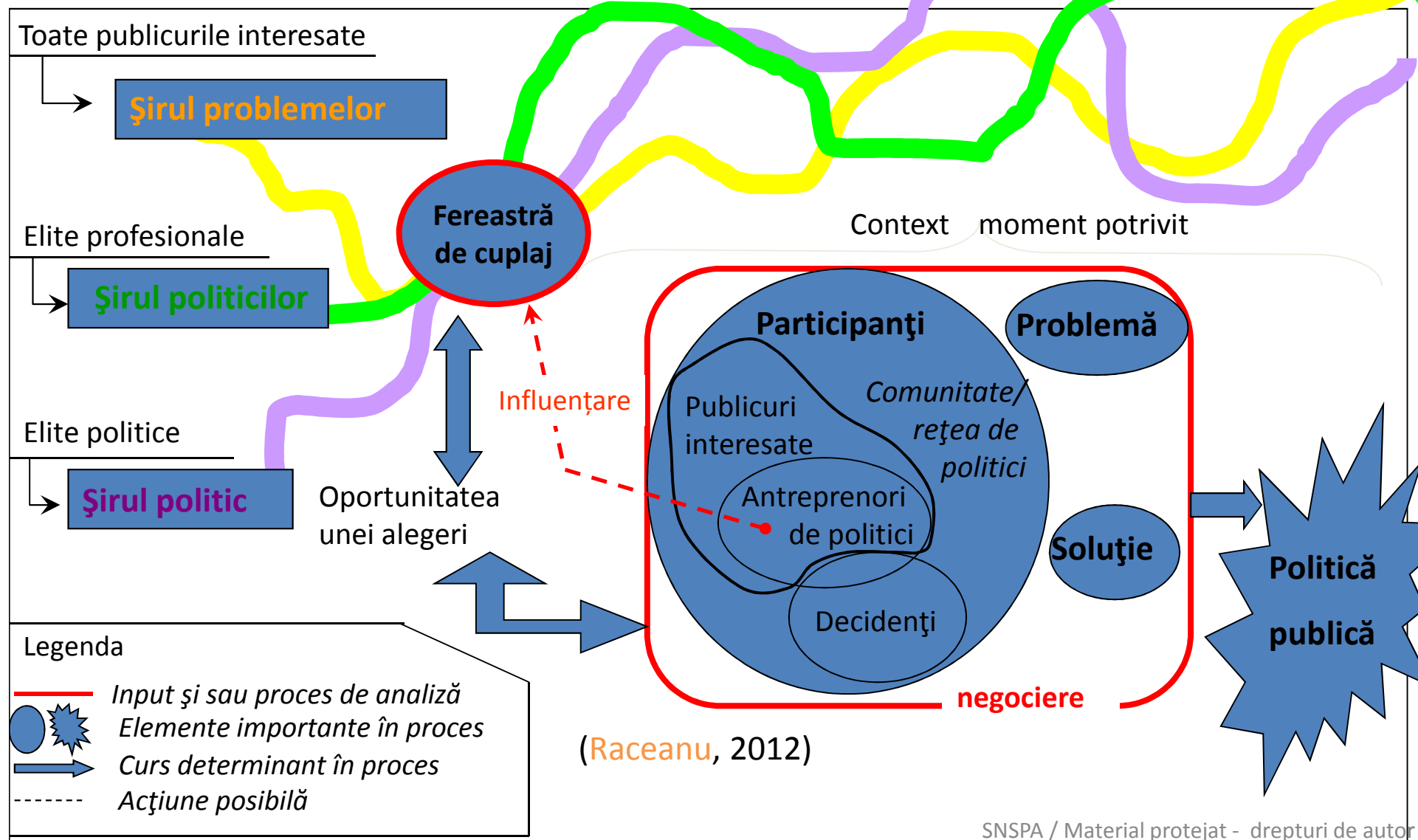
Rabla – o politică incrementală

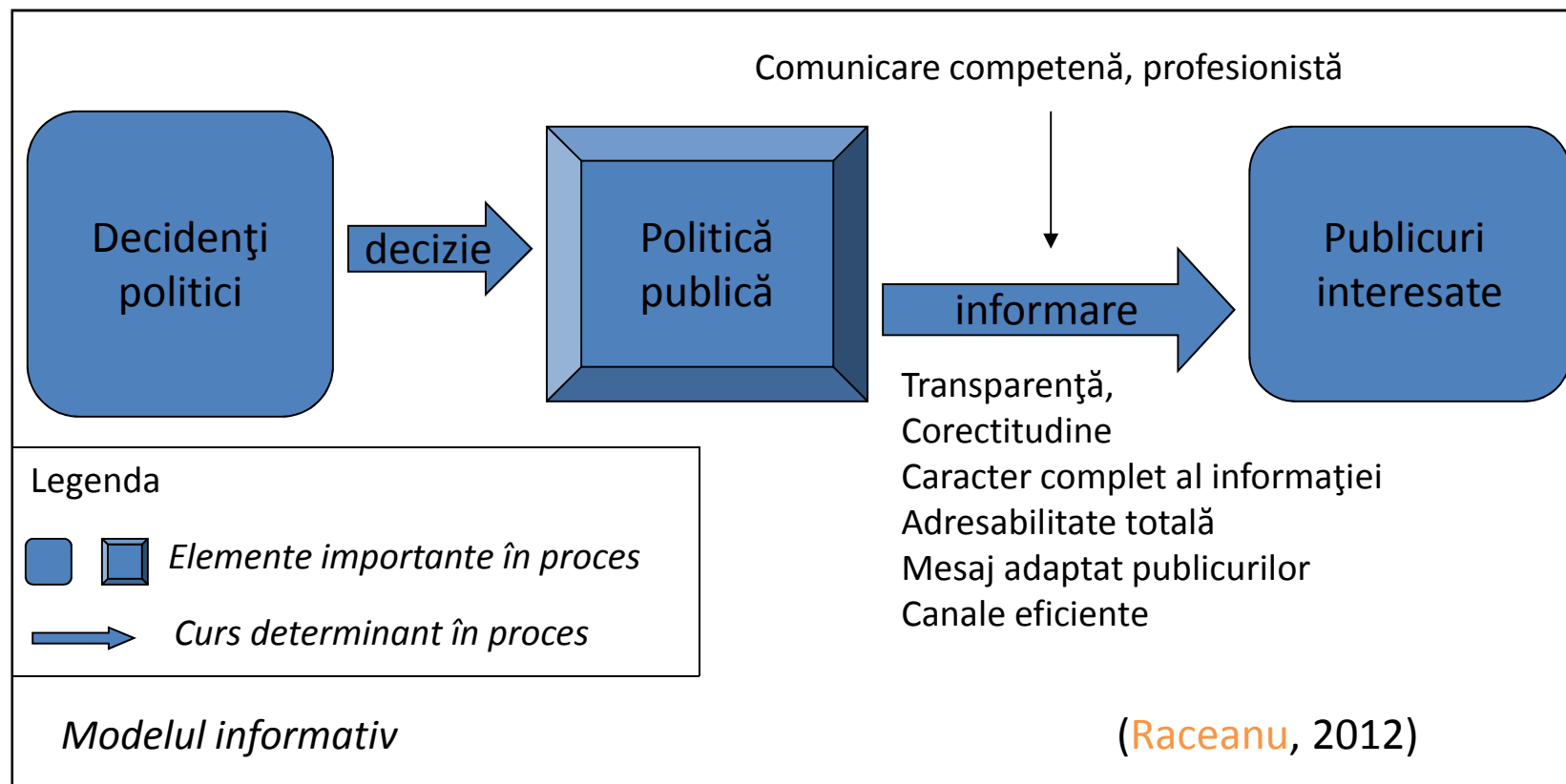
Articol ce poate fi accesat la:

<http://www.managementdynamics.ro/index.php/journal/article/view/49>

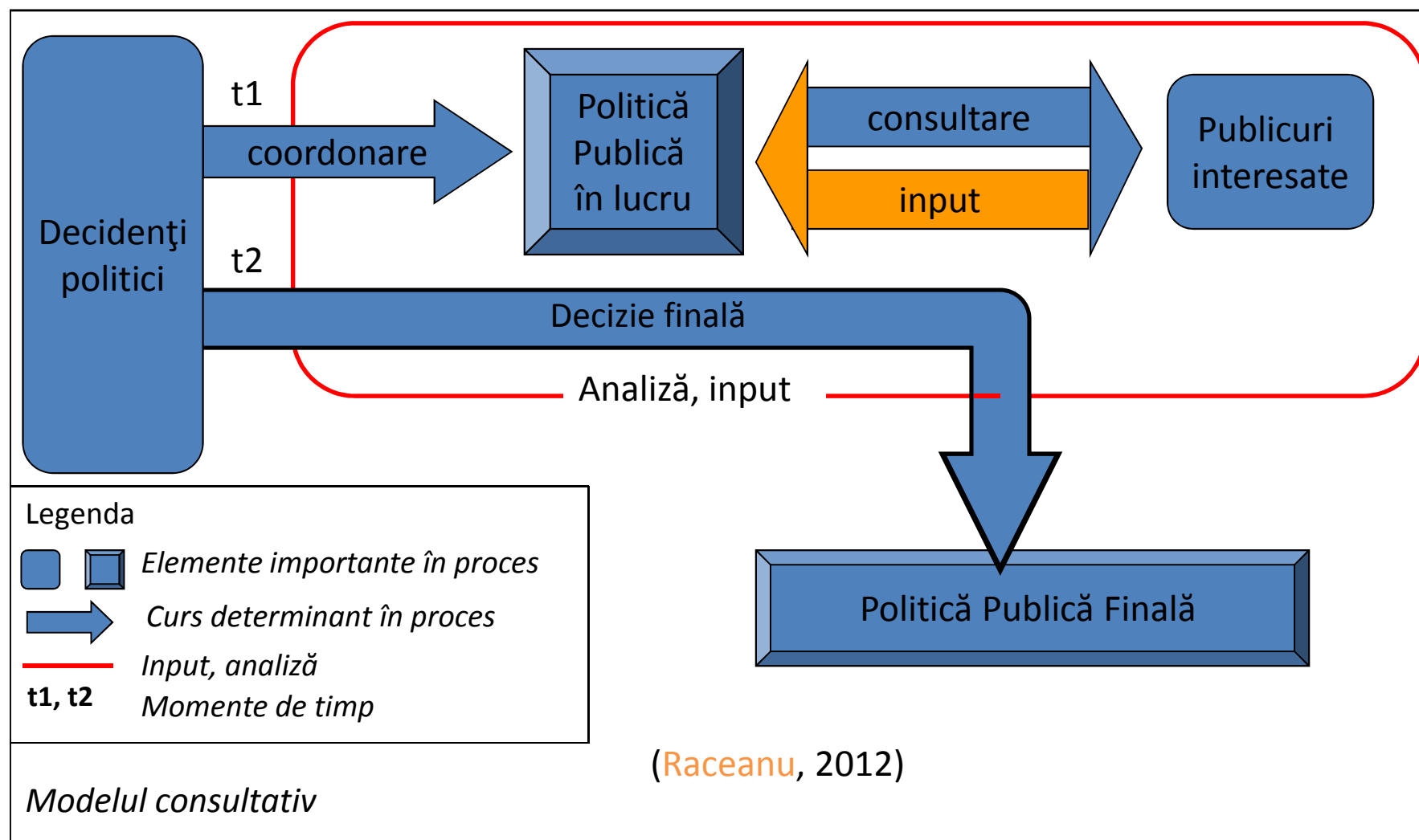
Modelul contextual de luare a deciziilor în politicile publice

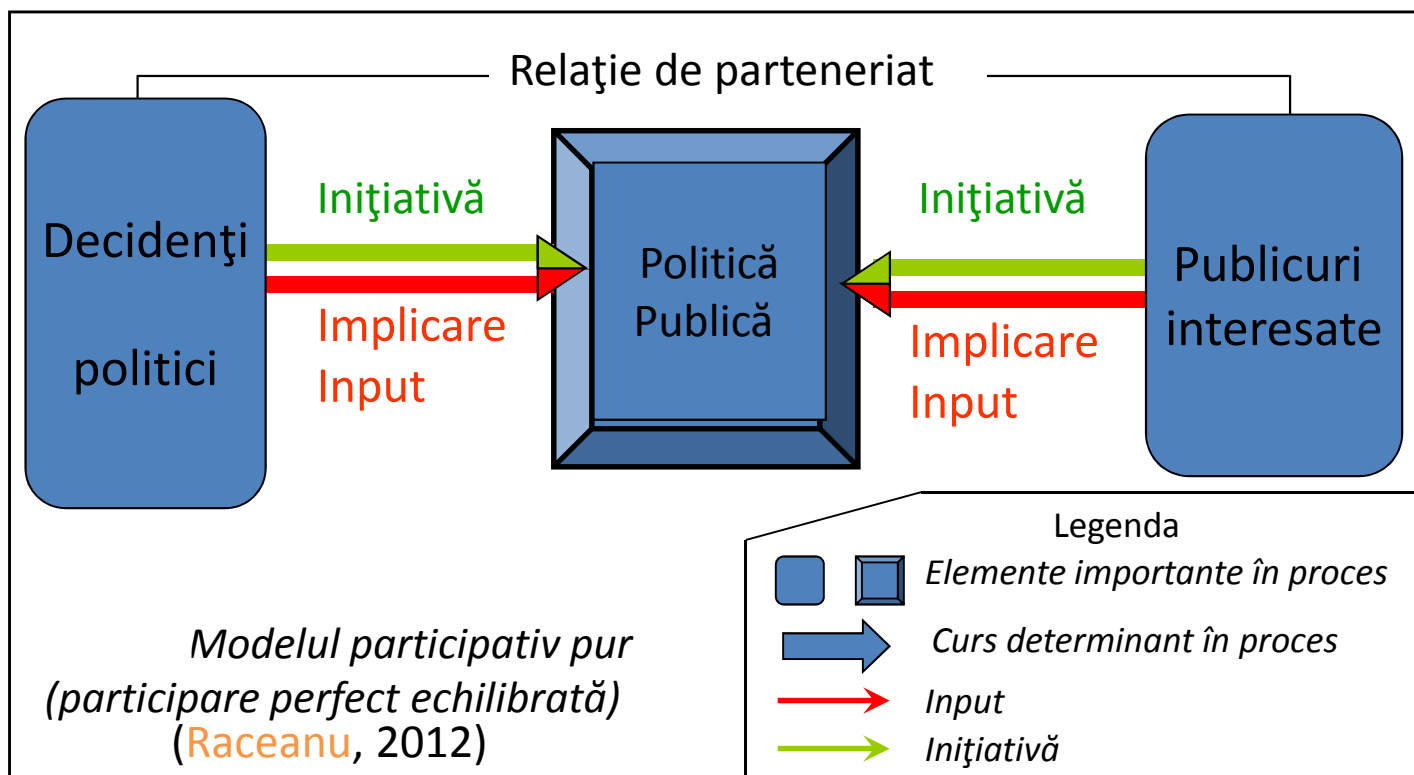
Modele de comunicare - Modelul informativ

Modele de comunicare - Modelul consultativ

Modelul participativ

Decizie și comunicare în politicile publice

MODELE		Modele decizie		
		Satisficient	Incremental	Contextual
Modele de comunicare	Informare		ICI <i>ICI-E</i>	
	Consultare	SC <i>SC-EI</i> <i>SC-EIC</i>	ICC <i>ICC-EI</i> <i>ICC-EIC</i>	
	Participare	SPIG <i>SPIG-EI</i> <i>SPIG-EIC</i> SPIC <i>SPIC-E</i> SLP	IP	CPLI <i>CPLIE</i> CPLC <i>CPLCEI</i> <i>CPLCEIC</i> CP

Sursa: Răceanu, 2012, p.170

Autocrație

- *Coordonare centralizată*

Democrație

- **! Informare publică eșuată**
(coordonare centralizată din partea decidenților politici și informare deficitară)
- Informare publică (coordonare centralizată din partea decidenților politici)
- **! Consultare publică eșuată, Participare de tip inițiativă guvernamentală eșuată**
- Consultare publică
- **Participare de tip inițiativă guvernamentală**
(cu implicarea activă a publicurilor interesate)
- **Participare perfect simetrică**
(implicare și responsabilitate atât a autorităților politice cât și a cetățenilor)
- **Participare de tip inițiativă cetățenească**
(cu susținerea autorităților publice)

Haos

- *Control cetățenesc (lipsa unui centru de coordonare)*

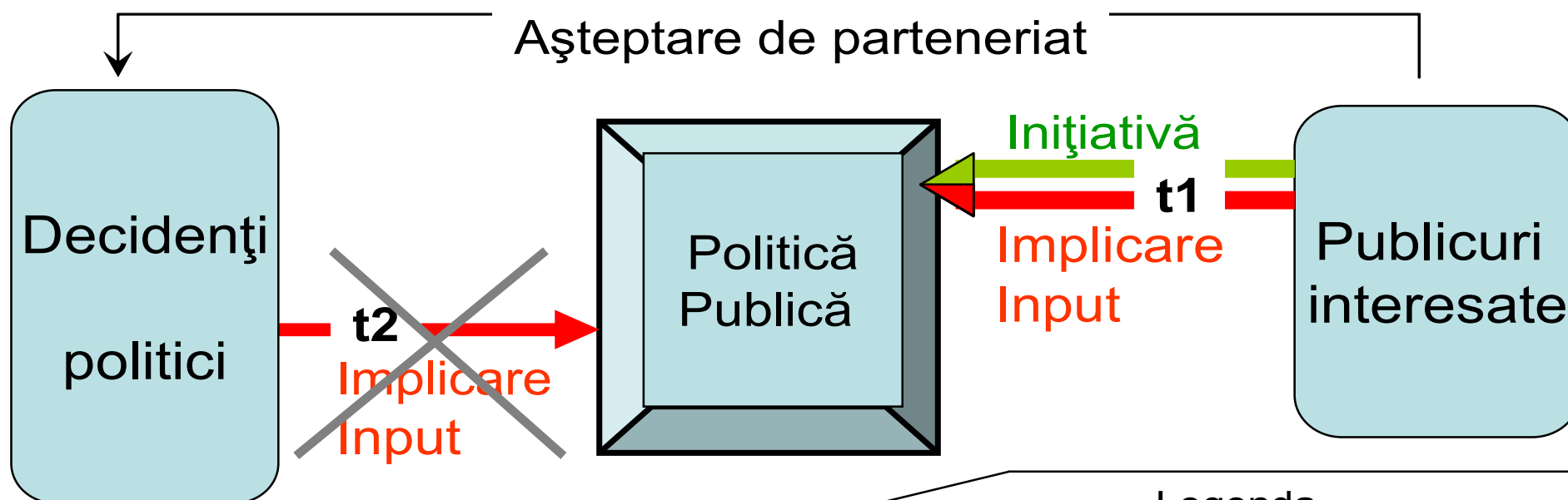
(Răceanu, 2012)

Legendă

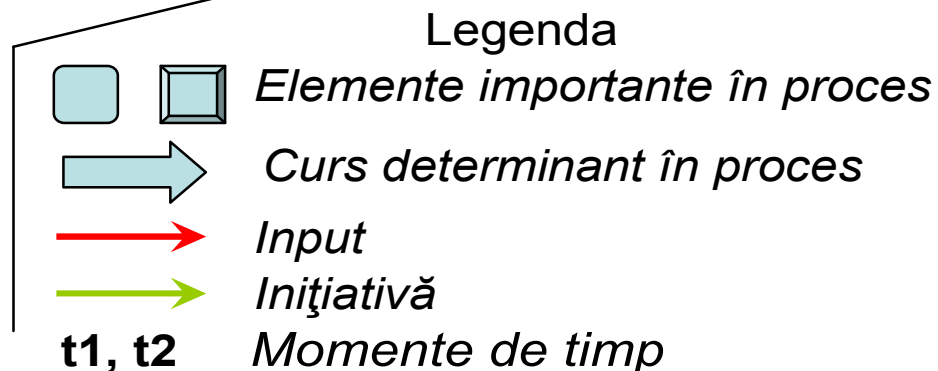
- *Forme extreme*
- !** *Forme eșuate*
- Forme dorite**

Tipuri de comunicare asociate politicilor publice materializate

Model participativ eșuat

*Modelul participativ
de tip inițiativă cetățenească eșuat*
(Raceanu, 2012)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

TEMA 5

STAKEHOLDERII SI PUTEREA LOR

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 5: Stakeholderii și puterea lor

Formarea și organizarea grupurilor de interese

Actori principali în ecuația activității de lobby

- Stakeholderi
- Grup de interese
- Grup de sprijin
- Grup cu putere decizională

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 5: Stakeholderii și puterea lor

Formarea și organizarea grupurilor de interese

Actori principali în ecuația activității de lobby

- Poziționare față de problemă
- Avantaje și dezavantaje percepute
- Resurse și rolul lor:
 - Informaționale
 - Economice
 - Financiare
 - Non-financiare
 - De status și credibilitate
 - Autoritate și putere decizională/de influență
 - Coerciție

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 5: Stakeholderii și puterea lor

Formarea grupurilor – fundamente teoretice

- E.Durkheim
 - solidaritatea organică și instituționalizarea grupurilor prin reglementări formale
- C. H. Cooley
 - Studiul științific al grupului
- Identitate – apartenență – afiliere
- Procesul decizional de grup
- Interese individuale – interese de grup

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 5: Stakeholderii și puterea lor

Grupurile de interese – premise

- Cristalizarea interesului de grup și implicațiile lui
- Leadership, charismă și rețea de relații în acțiunea grupurilor de interese
- Scop, obiective și durată de viață
- Instituționalizare
- Rezultate diferite pentru grupuri diferite – explicații posibile

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 5: Stakeholderii și puterea lor

Teoria schimbului social

- *Teoria schimbului (TS) și Teoria schimbului social (TSS) în particular*
- Perspectivă aparținând psihologiei sociale și sociologiei
- TSS - la intersecția între *colectivism* (v. **Strauss**) și *individualism* (v. **Homans**)

*** *Perspective teoretice clasice ale TSS:*

Homans, Blau, Emerson, Ekeh, Heath, Mauss

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema 5: Stakeholderii și puterea lor

Teoria schimbului social

- Interacțiunea indivizilor – mijloc de îndeplinire a **nevoilor** și de obținere a unui **profit** (stimă de sine, satisfacții)
- **Analiză subiectivă cost/beneficiu**; analiză a alternativelor; dreptate distributivă; reciprocitate
- Importanța **puterii** în cadrul structurilor de schimb
- *V. Teoria alegerii raționale și Structuralism*

Tema5: Stakeholderii și puterea lor

Putere și legitimitate

Ce este puterea?

Exemple?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema5: Stakeholderii și puterea lor

Puterea

- *“capacitatea de a determina asupra altcuiva un comportament pe care acesta nu l-ar fi avut altfel.”*

(R.Dahl)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema5: Stakeholderii și puterea lor

Puterea

- Concept relativ la **rezultate**
- **coerciția** și capacitatea de a **domina**
- *“nimeni nu deține putere dacă nu pune în scenă raporturi de forță și strategii; puterea se definește prin obiective, mijloace și viziuni și desemnează ansamblul de acțiuni coordonate exercitate asupra altor acțiuni.”*

(Pirvulescu, 20)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema5: Stakeholderii și puterea lor

Legitimitatea politică

- Valorile democratice și instrumentele democrației
- Votul și **legitimitatea** politicienilor aleși
- **Cultură politică** și responsabilitate politică

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema5: Stakeholderii și puterea lor

Legitimitate și cultura politică

Almond și Verba

- C. *parohială*,
- C. *dependentă* și
- C. *participativă*

! funcționarea democrației nu depinde doar de forma constituției, prezența instituțiilor formale și a actorilor cu profil democratic, ci pulsul democrației se măsoară în cultura politică a cetățenilor,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema5: Stakeholderii și puterea lor

Democrația reală

✓ *responsabilitate*

✓ *R. Guv.*

✓ *R.cetățenilor*

**** *negociere responsabilă***

Tema5: Stakeholderii și puterea lor

Democrația reală

✓ *Dinamică lentă*

- *din perspectiva vitezei cu care se manifestă, democrația presupune un proces decizional lent și încetinitor iar în perspectiva sferei de acțiune democrația presupune o arie oarecum restrictivă a procesului decizional; acesta presupune un tip de inerție temporizatoare, adeseori o lipsa de decizie și, mai mult, o remarcabilă lipsă de eforturi. Consecința este că dacă așteptăm democrația să fie un proces rapid de transformări raționale și globale, atunci vrem prea mult.*

(Sartori, 377)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

TEMA 6

ACTIVITATEA DE LOBBY – DE LA CONCEPTUALIZARE LA EFICIENTIZARE

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

6. ACTIVITATEA DE LOBBY – DE LA CONCEPTUALIZARE LA EFICIENTIZARE

Tipuri de lobby

- După domeniul de activitate și/sau specificul beneficiarului
 - Corporație
 - ONG
 - Instituții
- După rezultatele vizate
 - Proactiv
 - Reactiv
- După scop
 - Scop legislativ
 - Creșterea vizibilității
- După funcționare
 - Lobbisti interni (angajați)
 - Lobbisti externi (serviciu externalizat)
 - L. Profesionist
 - L. Neprofesionist

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

6. ACTIVITATEA DE LOBBY – DE LA CONCEPTUALIZARE LA EFICIENTIZARE

Factori ce influențează rezultatele

- Specificul inițiatorului (**beneficiarul**)
- Cadrul legal (**premise juridice**)
- **Interesul public și opinia publică**; raportul între interesul privat și interesul public
- Natura **soluționării** problemelor
- Modelul de **comunicare** aplicat
- **Profilul decidentului și contextul politic**
- Implicarea terților (mass media ș.a.) – **advocacy**
- **Tradiția democratică și cultura politică**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

6. ACTIVITATEA DE LOBBY – DE LA CONCEPTUALIZARE LA EFICIENTIZARE

Premise ale eficienței

- Bună documentare
 - ✓ Înțelegerea **problemelor** a istoricului și a cauzelor acestora
 - ✓ Cunoașterea **parcursului decizional** și a **factorilor de decizie**
 - ✓ Înțelegerea **perspectivei decidenților** și a posibilelor **riscuri** în
acceptarea soluțiilor propuse
 - ✓ Cunoașterea **perspectivelor adverse** și a argumentelor prin
care sunt susținute acestea

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

6. ACTIVITATEA DE LOBBY – DE LA CONCEPTUALIZARE LA EFICIENTIZARE

Premise ale eficienței

- Formularea de **obiective** și scopuri clare și realiste
- Soluții și propuneri **coerente** și bine **argumentate**, folosind o comunicare strategică eficientă
- Folosirea **canalelor** și **codurilor corecte**
Asumarea limbajului administrativ și politic specializat
- Protejarea și securizarea **soluțiilor** propuse

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

6. ACTIVITATEA DE LOBBY – DE LA CONCEPTUALIZARE LA EFICIENTIZARE

Premise ale eficienței

- **Status quo – ul**

-> cei care militează în favoarea păstrării status quo-ului au rezultate mai bune decât cei care doresc schimbări

- **Tipul de bun vizat**

-> solicitările legate de bunurile private au șanse mai mari să aibă succes, comparativ cu cele legate de bunurile publice

- **Amploarea rețelelor de relații deja existente**

-> avantajele serviciilor profesionale de lobby

Goodwin et all. 2010.

Lobbying and Policymaking :The Public Pursuit of Private Interests

TEMA 7

PRACTICA ACTIVITĂȚII DE LOBBY

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema7: Practica activității de lobby

Instrumente de lobby

- Scrisori, întâlniri față în față
- Mitinguri, proteste, manifestări stradale
- Monitorizare legislativă
- Participare la dezbateri publice
- Coaliții
- Studii și argumente prezentate direct decidenților
- Propuneri legislative
- Stabilirea de contacte; construirea de rețele de relații

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema7: Practica activității de lobby

Cariera de lobbyist

Gavin Ellwood (director Ellwood and Atfield -mare companie europeană de recrutare și plasare de profesioniști în domeniul comunicării):

-> gândire strategică și planificare a carierei

1. ***cunoștințe multidisciplinare*** dar mai ales în ariile apropiate politicilor publice
(relații media, responsabilitate socială și dezvoltarea politicilor publice)
2. ***monitorizarea*** activității și ***evaluarea constantă*** a rezultatelor
3. construirea unei ***reputații favorabile***

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema7: Practica activității de lobby

Cariera de lobbist - activități de început

- monitorizare generală a activității parlamentare (inclusiv verificarea periodică a site-urile acestora),
- monitorizarea corespondenței și a comunicatelor de presă emise pe subiectul de interes,
- e-mailuri,
- documentarea (subiecte/ entități/ sectoare)
- materiale sinteză,
- baze de date și liste cu informații de interes (lideri de opinie, contacte etc.),
- participarea la lucrările parlamentare și redactarea unor rapoarte cu privire la acestea.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema7: Practica activității de lobby

Spațiul online ca resursă

- **Informare - la un click distanță**

Site-uri, bloguri, motoare de căutare, viteză și accesibilitate

- **Uneltele colaborative** – surse de *documentare* și *cristalizare a intereselor* cu putere potențială

Wikis, RSS feeds, podcast-uri

- **Rețelele de relații și puterea mesajelor transmise în spațiul online**

rețele profesionale, rețele personale

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema7: Practica activității de lobby

Lobby 2.0

- e-democracy și e-governance
- Empowerment participativ
- Citizen journalism
- Agora electronică
- Accesibilitatea informației
- Autorii de mesaj
- Lipsa de control și riscurile spațiului online
- Alfabetizarea digitală
- Riscurile manipulării în societatea informațională

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Tema7: Practica activității de lobby

Instrumente actuale pentru lobby

- Folosirea **blogurilor de autor**
 - Bloguri tematice
 - Bloguri ale decidenților
- **Forumurile online** și identificarea **purtătorilor de mesaj** și a potențililor **vectori** pentru formarea de **coaliții**
- **Grupurile și comunitățile online, stakeholderii și sedimentarea grupurilor de interese**

TEMA 8

MODELE INTERNAȚIONALE ȘI REALITĂȚI ROMÂNEȘTI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Activitatea de lobby în SUA

- Premise: Constituția SUA – „We, the people”
- Multe firme – sediul în Washington
- 12.000 lobbyiști (2013) înregistrați
- Cheltuieli pentru lobby: aprox. 3,5 miliarde \$
cheltuieli anuale
- Principalii cheltuitori: industria farmaceutică

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Activitatea de lobby în Marea Britanie

- industria și-a dublat mărimea din 1991
- venituri peste 60,5 mil. £
- 1 lobbyist pe teren -> încă 3-4 în birou
- Aprox. 3000 lobbiști
- Tipuri de activități asociate:

monitorizare, analiză de imagine managementul reputației, relații

media, promovare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Activitatea de lobby în UE

- Inițial privind interesele angajaților (asociațiilor profesionale, grupurilor de angajați și sindicate)
- Din 1990 – entități business și ONG-uri
- Cei mai activi -din: industrie, servicii, agricultură
- În 2000 - 300 de firme, peste 800 de asociații comerciale, peste 400 de entități reprezentând interese cetățenești, peste 103 de think tank-uri, peste 100 de firme de avocatură și peste 150 de agenții de afaceri publice
- 2009 – peste 15.000 lobbyști, 2.500 dintre aceștia având biroul la Bruxelles
- 70% - pentru interese business

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Lobby în alte țări

- Germania – industrie slab dezvoltată, mai degrabă relații publice
- Franța – importanța rețelelor personale
- Țările scandinave – sector emergent
- Europa estică – activitate slab dezvoltată, asociată altora, legislație neclară
- China – caz interesant

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

Activitatea de lobby în România

Cadru legislativ. Cadru deontologic

- inițiative și proiecte de reglementare a activității de lobby
- Entități importante și resurse specifice:
 - **Asociația Registrului Român de Lobby** -
<http://registruldelobby.ro/>
 - **Registrul de Transparență din România** -
<http://www.registruldetransparenta.ro/>
 - **Codul de etică** al practicienilor de lobby și advocacy -
http://www.registruldetransparenta.ro/codul_de_etica.pdf - v.
Și Codul de Conduită al Society of European Affairs Professionals (SEA)

UNIUNEA UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

SNSPA
INSTITUTUL DE COMUNICARE
ȘI RELATII PUBLICE

Bibliografie recomandată - selecție

1. ***. Academia de Advocacy. 2012. *Dialog civic și social prin lobby și advocacy*. Timișoara. - http://advocacy.ro/sites/advocacy.ro/files/files/publicatie/dialog_social_si_advocacy_posdru_electronic.pdf
2. Ainsworth, S. și Itai Sened. 1993. *The Role of Lobbyists: Entrepreneurs with Two Audiences*. *American Journal of Political Science* 37(3): 834-866
3. Almond, G., Sidney. 1996. V. *Cultura civică*. București: CEU Press, Editura Du Style
4. American Political Science Association. 2006. *Style Manual for Political Science*, Washington: American Political Science Association.
5. Arnstein, S. *A Ladder of Citizen Participation*. *Journal of the American Institute of Planners* 35, Nr. 4, iulie 1969: 216-224
6. Berlin, I. 1996. *Patru eseuri despre libertate*. București: Humanitas
7. Berry, Jeffrey. 1999. *The New Liberalism: The Rising Power of Citizen Groups*. Washington: Brookings Institution Press
8. Berry, Jeffrey M. Și Clyde Wilcox. 2009. *The Interest Group Society*. Ediția a 5-a, New York: Pearson-Longman.
9. Browne, William P. 1990. *Organized Interests and Their Issue Niches: A Search for Pluralism in a Policy Domain*. *Journal of Politics* 52(2): 477-509
10. Brüggemann, M., *Information policy and the public sphere*. *Javnost-the public Journal*, 17(1), 2010: 5-22
11. Buchanan, J și Tullock, G. 1995. *Calculul consensului. Bazele logice ale democrației constituționale*. București: Expert
12. Cerkez, S. 2010. *Grupuri de interese și politici publice*. Iași: Polirom
13. Creighton, John, *Public Participation Handbook. Making better decisions through citizen involvement*, Wiley/ Jossey - Bass, 2005

UNIUNEA UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

14. Robert A. Dahl. 1972. *Polyarchy: Participation and Opposition*. Yale University Press
15. Dahl, R. 2002. *Democrația și criticii ei*. Iași: Editura Institutului European
16. 12. Emerson, Richard M. (1976). *Social Exchange Theory*. Annual Review of Sociology 2
http://umsl.edu/~keelr/3210/resources/emerson_social_exchange.pdf
17. ***. Forum for International Communications, GfK. 2012. Studiul *Lobby în România*-http://www.gfk-ro.com/imperia/md/images/gfkromania/rapoarte/lobby_in_romania_2012.pdf
18. Godwin, K., Godwin, E., & Ainsworth, S. H. (2013). *Lobbying and Policymaking : The Public Pursuit of Private Interests*. Thousand Oaks, Calif: Sage/CQ Press.
19. Hall, R. L. și Deardorff, A.V. 2006. *Lobbying as Legislative Subsidy*. *American Political Science Review* 100(1): 69-84
20. Hessenius, B. 2007. *Hardball Lobbying for Nonprofits*. New York: Palgrave MacMillan.
21. Kollman, K. 1998. *Outside Lobbying: Public Opinion and Interest Group Strategies*. Princeton University Press.
22. Madison, J. 1787. *The Federalist No.* http://thomas.loc.gov/home/histdox/fed_10.html
20. Mihaileanu, L.; Horja, A. 2009. *Reglementarea activitatii de lobby. In anticamera influentei*, București: Editura C.H. Beck..
21. Olson, Mancur. 1965. *The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
22. Pirvulescu, C. 2002. *Politici și instituții publice*. București: Editura Trei
23. Pricopie, Remus. 2010. *Participarea publică. Comunicare pentru dezvoltare durabilă*. București: comunicare.ro
24. Răceanu, A. 2012. *Dileme democratice. Modele de decizie și comunicare în politicile publice*. București: Tritonic
25. Rothenberg, L. 1992. *Linking Citizens to Government: Interest Group Politics at Common Cause*. New York: Cambridge University Press.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

26. Smucker, B., *The Nonprofit Lobbying Guide*, ediția a 2-a, Independent Sector, 1999, USA
http://www.clpi.org/images/stories/content_img/nonprofitlobbyingguide%5B1%5D.pdf
27. Salisbury, Robert H. 1969. *An Exchange Theory of Interest Groups*. *Midwest Journal of Political Science* 13: 1–32.
28. Salisbury, Robert. 1994. *Interest Representation: The Dominance of Institutions*. *American Political Science Review* 74: 64-76.
29. Sartori, G. 1999. *Teoria democrației reinterpretată*. Iași: Polirom
30. Thomson, Stuart, Steve John. 2007. *Public Affairs in Practice : A Practical Guide to Lobbying*. London: Kogan Page
31. Truman, D.B. 1993. *The Governmental Process: Political Interests and Public Opinion*. ediția a 2-a. Univ of California Inst.
32. Walker, J.L. 1991. *Mobilizing Interest Groups in America: Patrons, Professions, and Social Movements*. University of Michigan Press
33. Wilson, J.Q.. 1995. *Political organizations*. Princeton University Press
34. *** *Codul de etică al practicienilor de lobby și advocacy* -
http://www.registruldetransparenta.ro/codul_de_etica.pdf
35. *** www.clpi.org Center for Lobbying in the Public Interest
36. *** www.iap2.org International Association for Public Participation
37. *** <http://registruldelobby.ro/> Asociația Registrului Român de Lobby
38. *** <http://www.registruldetransparenta.ro/> Registrul de Transparență din România